

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ
ҚОҒАМДЫҚ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ ҰЛТТЫҚ ОРТАЛЫҒЫ

Есмағамбетова А.С., Смағұл М.А., Агажаева Г.О.

**МЕДИЦИНАЛЫҚ ҰЙЫМДАРДА ҚОЛ ГИГИЕНАСЫН
БАҒАЛАУ ЖӨНІНДЕГІ НҰСҚАУЛЫҚ**
(әдістемелік ұсынымдар)

Астана қ.
2024 жыл

ӘОЖ
КБЖ

Бекітілді: «Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығы» ШЖҚ РМК Ғылыми кеңесінің 2024 жылғы 05 қарашадағы отырысының №4 хаттамасымен.

Рецензенттер:

1. Нугманова Ж.С, м.ғ.д., С. Асфендияров атындағы Қазақ ұлттық медицина университетінің профессоры;
2. Бекенов Ж.Е. - м.ғ.д., профессор, ҚР ДСМ «Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығы» ШЖҚ РМК жұқпалы аурулардың алдын алу департаментінің бас маманы.

Авторлары:

Есмағамбетова А.С. – MBA, Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі «Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнының Басқарма төрағасы;

Смағұл М.А. – МРН, Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі «Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнының Басқарма төрағасының орынбасары;

Агажаева Г.О. – қоғамдық денсаулық сақтау магистрі, Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі «Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнының бас маманы.

Медициналық ұйымдарда қол гигиенасын бағалау жөніндегі нұсқаулық:
Әдістемелік ұсынымдар /Есмағамбетова А.С., Смағұл М.А., Агажаева Г.О.//
Астана: Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі «Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығы», 2024. – 34 б.

ISBN

Әдістемелік ұсынымдар ИАИБ бойынша ұлттық нұсқаулықтың мультимодальды тәсілді қолдана отырып, қол гигиенасын бағалау, енгізу және оған мониторинг жүргізу тұрғысынан алғанда медициналық ұйымдарда қол гигиенасы бойынша бөлімді кеңейтеді және Қазақстан Республикасының медицина ұйымдарында қолдануға ұсынылады. Бұл ұсынымдар Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы мен Ауруларды бақылау және алдын алу орталықтарының ғылыми негізделген деректерімен және ұсынымдарымен сәйкес келеді.

Мазмұны

Қысқартулар, шартты белгілер, символдар тізбесі.....	4
Әдістемелік ұсынымдарда пайдаланылатын ұғымдар.....	5
I тарау. Кіріспе.....	6
1.1. МКБИ-ді азайту бойынша шара ретінде қол гигиенасын сақтау рөлінің өзектілігі.....	6
1.2. Нұсқаулықтың қолданылу мақсаты, саласы, нысаналы аудиториясы.....	6
II тарау. Қол гигиенасын жақсарту бойынша ДДҰ-ның мультимодальды стратегиясы.....	7
2.1. Медициналық ұйымдарда қол гигиенасын ілгерілету бойынша ДДҰ-ның басқарушылық қағидаттарының стратегиялары.....	7
2.2. Денсаулық сақтау мекемелерінің деңгейінде қол гигиенасын ілгерілетуге және енгізуге арналған негізгі қадамдар.....	8
III тарау. Қол гигиенасын өзін-өзі бағалау жүйесінің және оны сақтауды ілгерілету бойынша шаралар қабылдаудың практикалық құралдары.....	9
3.1. Медициналық ұйымдарда қол гигиенасын өзін-өзі бағалау жүйесінің құралы.....	9
3.2 Қол гигиенасын жақсарту бойынша ДДҰ-ның мультимодальды стратегиясын енгізуге арналған Іс-қимыл жоспарының жалпы шаблону..	11
IV тарау. Қорытынды.....	12
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі.....	13
1-қосымша - Медициналық ұйымдарда қол гигиенасын өзін-өзі бағалау жүйесінің құралы.....	14
2-қосымша - Қол гигиенасын өзін-өзі бағалау жүйесінің кезеңдері.....	24
3-қосымша - Медициналық ұйымдарда қол гигиенасын өзін-өзі бағалау шеңберінде көшбасшылық өлшемшарттары.....	25
4-қосымша - Қол гигиенасын жақсарту бойынша ДДҰ-ның мультимодальды стратегиясын енгізуге арналған іс-қимыл жоспарының жалпы шаблону.....	27

Қысқартулар, шартты белгілер, символдар тізбесі

Әкімшілік - денсаулық сақтау ұйымының әкімшілігі

ДДҰ – Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы

МКБИ – медициналық көмек көрсетумен байланысты инфекциялар

ИБК – инфекциялық бақылау жөніндегі комиссия (комитет)

МҰ – медициналық ұйым

ҚТБ – қарқынды терапия бөлімдері

ИАИБ – инфекциялардың алдын алу және инфекциялық бақылау

ҚР – Қазақстан Республикасы

MRSA - метициллин-резистентті *Staphylococcus aureus*

Әдістемелік ұсынымдарда пайдаланылатын ұғымдар

Қол гигиенасы - ластануларды, органикалық материалдарды немесе микроорганизмдерді физикалық немесе механикалық жою арқылы қолды тазалауға байланысты кез келген іс-әрекет.

Медициналық көмек көрсетумен байланысты инфекция (МКБИ) – бұл пациентте медициналық көмек көрсету нәтижесінде пайда болатын инфекция.

Үйлестіруші - үйлестіруші ретінде немесе іс-шараға немесе бағдарламаға қатысты ақпарат үйлестірушісі ретінде болатын адам.

Әдістемелік ұсынымдар – алдыңғы зерттеулердің оң тәжірибесі мен нәтижелері негізінде әзірленген, белгілі бір қызмет түріне/зерттелетін білім саласына қатысты іс-қимылдың анағұрлым тиімді, ұтымды нұсқаларын (әдістерін, алгоритмдерін, үлгілерін) ұсынатын ғылыми-медициналық әзірлеме.

ҚР ДСМ - Қазақстан Республикасы азаматтарының денсаулығын қорғау, медициналық және фармацевтикалық ғылым, медициналық және фармацевтикалық білім беру, халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы, дәрілік заттардың және медициналық мақсаттағы бұйымдардың айналымы, медициналық қызметтер көрсету (көмек) сапасы саласындағы басшылықты және салааралық үйлестіруді жүзеге асыратын орталық атқарушы орган.

Мониторинг: қадағалау, ағылшын тілінде Monitoring – нақты нәтижеге сәйкестігін бағалау үшін белгілі бір процесті тұрақты байқау.

Жауапты тұлға - үйлестірушінің немесе іс-шараға немесе бағдарламаға қатысты ақпарат үйлестірушісінің функцияларын атқаратын адам.

Пациент - медициналық көмек көрсетуді қажет ететін аурудың немесе жай-күйдің болуына немесе болмауына қарамастан, медициналық қызметтерді тұтынушы болып табылатын (табылған) жеке тұлға.

I тарау. КІРІСПЕ

1.1. МКБИ-ді азайту бойынша шара ретінде қол гигиенасын сақтау рөлінің өзектілігі

Медициналық көмек көрсетумен байланысты инфекциялар (МКБИ) жаһандық проблема болып отыр. Халықаралық медициналық қауымдастықтың олардың таралуын азайтуға және қызмет көрсету сапасын жақсартуға күш салуына қарамастан, МКБИ пациенттердің, медицина қызметкерлерінің және медициналық мекемелерге келушілердің қауіпсіздігіне кері әсер ететін негізгі факторлардың бірі болып қала береді. Пациенттердің қауіпсіздігі - денсаулық сақтаудың негізі болатын, ал МКБИ-дің алдын алу дүниежүзілік денсаулық сақтау саласының басымдығы болып қала беретін кезде МКБИ қауіпсіз және сенімді медициналық көмек ұғымының өзіне қауіп төндіреді.

ДДҰ деректері бойынша, кез келген уақытта 1,4 миллионға жуық адам МКБИ-ден зардап шегеді. Дамыған елдерге қарағанда, дамушы елдердегі қауіп-қатер 20 есе жоғары болуы мүмкін. Дүние жүзіндегі әрбір он пациенттің біреуі медициналық көмек алу кезінде инфекциядан зардап шегеді. Жаңа туылған нәрестелер өлімінің үштен екі жағдайына МКБИ себеп болып отыр¹.

2023 жылы Қазақстанда медициналық көмек көрсетумен байланысты инфекциялардың бір уақытта таралуын зерттеу нәтижелері бойынша емдеуге жатқызылған пациенттердің арасында МКБИ-дің таралуы 3%, ал қауіпсіз жоғары бөлімшелерде таралу 9,1% құрады.

Қол гигиенасы – бұл медициналық мекемелердегі инфекциялық қауіпсіздіктің негізі. Қарапайым, бірақ маңызды қағидаларды сақтау пациенттер мен қызметкерлердің денсаулығын сақтауға, сондай-ақ медициналық көмек көрсету деңгейін көтеруге мүмкіндік береді.

Қол гигиенасы инфекциялардың таралуын азайтады және барлық медициналық көмек көрсету деңгейінде пациенттердің қауіпсіздігін арттырады. Қол гигиенасы үшін орындалатын іс-әрекеттер қарапайым болғанымен, оларды медицина қызметкерлері тарапынан орындамау дүниежүзілік проблема болып қала береді. Дүние жүзіндегі көптеген МҰ-ның тексерілген әдістемелері бар және осы саладағы оқу бағдарламаларын үнемі жүзеге асырады. Дегенмен ұзақ мерзімді жақсартуларға әлі де қол жеткізілген жоқ. Бұл көптеген шектеуші факторларға, әсіресе қол гигиенасын жақсарту мәселесімен айналысуға қажет болатын инфрақұрылымдық ресурстарға, сонымен қатар адами факторларға да байланысты¹.

1.2. Нұсқаулықтың қолданылу мақсаты, саласы, нысаналы аудиториясы

Бұл әдістемелік ұсынымдар практикалық денсаулық сақтау саласының басшылары мен медицина қызметкерлеріне, госпитальдық эпидемиологтарға, гигиенисттерге, СЭБК аумақтық бөлімшелерінің, дезинфекциялық бөлімдердің мамандарына, қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау менеджерлеріне,

медициналық жоғары оқу орындарының, колледждердің оқытушыларына және медициналық көмек көрсетумен байланысты инфекция (МКБИ) проблемасымен айналыстын барлық қызығушылық танытатын мамандарға арналған.

Әдістемелік ұсынымдар медициналық ұйымның қол гигиенасын өзін-өзі бағалау жүйесін және жекелеген медициналық мекемедегі қол гигиенасын ілгерілету мен оның практикасына жағдаяттық талдау жүргізуге болатын жүйелік құралын сипаттайды. Медициналық ұйымда Нұсқалықты енгізу қолда бар ресурстарды және жетістіктерді бағалауға мүмкіндік береді және болашақтағы жоспарлар мен міндеттерге назар аударуға көмектеседі. Атап айтқанда, ол көңіл бөлуді және жақсартуды қажет ететін негізгі мәселелерді анықтайтын диагностикалық құрал ретінде әрекет етеді. Нәтижелер мекемедегі қол гигиенасын жақсарту бағдарламасына арналған іс-қимыл жоспарын әзірлеуге көмектесу үшін пайдаланылуы мүмкін. Қол гигиенасын өзін-өзі бағалауды қайталап пайдалану уақыт өте келе прогресті құжаттауға мүмкіндік береді. Жалпы алғанда, нұсқаулықты енгізу медициналық мекемедегі қол гигиенасы кешенді бағдарламасының енгізілуін және оны қолдауды жақсартуы және жеделдетуі тиіс.

Нұсқаулық инфекцияның берілу қаупін төмендететін, медициналық ұйымдардағы бұрқ етулермен күреске ықпал ететін қол гигиенасын сақтау бойынша мониторинг жүргізудің тиімді құралдарын қолданудың құрылымды, толық, модальды және мультипәндік тәсілін ұсынады. Әдістемелік ұсынымдар ИАИБ бойынша ұлттық нұсқаулықтың медициналық мекемедегі қол гигиенасы практикасын және оған байланысты түсініктер мен білімді бағалау тұрғысынан алғандағы қол гигиенасы жөніндегі бөлімді кеңейтеді және қол гигиенасын жақсарту стратегиясының маңызды элементтерінің бірі болып табылады. Үздіксіз мониторинг жүргізу қол гигиенасын енгізумен байланысты өзгерістерді өлшеу және денсаулық сақтау саласындағы қызметкерлердің қол гигиенасы практикасын, түсініктері мен білімін жақсартудағы араласу тиімділігін қамтамасыз ету үшін өте пайдалы. Ұсынымдар Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы мен Ауруларды бақылау және алдын алу орталықтарының ғылыми дәлелденген деректерімен және ұсынымдарымен сәйкес келеді.

II тарау. Қол гигиенасын жақсарту бойынша ДДҰ-ның мультимодальды стратегиясы

2.1. Медициналық ұйымдарда қол гигиенасын ілгерілету бойынша ДДҰ-ның басқарушылық қағидаттарының стратегиялары

Денсаулық сақтау саласында ДДҰ-ның қол гигиенасы бойынша басқарушылық қағидаттары ұсынылатын сәтте қол гигиенасын сақтауды оңтайландыру және пациенттердің қауіпсіздігін жақсарту үшін жекелеген медицина қызметкерлерінің мінез-құлқын өзгерту түпкілікті мақсатты көздейді. Бұл мақсатқа жету үшін практика жүргізетін дәрігерлердің басқарушылық

қағидаттар мен оларды қолдану туралы білуіне кепілдік бере алатын ойдағыдай тарату және енгізу стратегиясы қажет².

ДДҰ-ның қол гигиенасын жақсарту бойынша мультимодальды стратегиясы әрбір компоненттің енгізілуіне ықпал етуі үшін әзірленген бірқатар құралдарды енгізу жөніндегі нұсқаулықтан тұрады. Енгізу жөніндегі нұсқаулық ДДҰ-ның денсаулық сақтау саласында қол гигиенасы бойынша басқарушылық қағидаттарымен бірге жүреді және медициналық мекемедегі қол гигиенасын жақсартуға ықпал ету процесін сипаттайды. Енгізу стратегиясы енгізу ғылымы, мінез-құлықты өзгерту, таралу әдістемесі, инновацияларды тарату және әсерді бағалау жөніндегі әдебиеттер негізінде әзірленді. Ол параллель түрде енгізілуі тиіс бес құрамдас бөліктен тұратын мультимодальды стратегияға негізделген; енгізу стратегиясының өзі оның дәлдігіне нұқсан келтірмейтіндей бейімдеу үшін әзірленген және сондықтан да оны тек жаңа орындарда ғана емес, сонымен қатар гигиеналық шаралары бұрыннан бар мекемелерде де қолдануға арналған. Негізгі бес элемент: пациенттерге көмек көрсетілетін орында қолға арналған, құрамында спирті бар құралдардың қолжетімді болуын және/немесе сумен қамтамасыз етудің, сабын мен сүлгінің қауіпсіз, үздіксіз қолжетімді болуын қосқанда, жүйенің өзгеруі; медицина қызметкерлерін оқыту және ағарту; қол гигиенасы практикасын мониторингілеу және нәтижелер бойынша кері байланыс; жұмыс орнындағы еске салғыштар; жекелеген медицина қызметкерлерінің де, сонымен қатар аурухана басшыларының да қатысуымен қол гигиенасының қауіпсіздігі мәдениетін қалыптастыру. Жергілікті ресурстарға және мәдениетке байланысты қосымша іс-қимылдар, атап айтқанда пациенттерді тарту қосылуы мүмкін.

2.2 Денсаулық сақтау мекемелерінің деңгейінде қол гигиенасын ілгерілетуге және енгізуге арналған негізгі қадамдар

Нұсқаулық жүйелі бес қадамның айналасында құрылымданған, оларды мекеме деңгейінде іс-қимылдар жоспарында көрсету ұсынылады. Бұл тәсілдің мақсаты қол гигиенасын жақсарту бағдарламасы басынан бастап жасалуы тиіс мекеме болып табылады. Бұл ретте мультимодальды стратегияның әрбір компоненті инфекциялық бақылау және қауіпсіздік бағдарламаларына кірігуін қамтамасыз ету үшін қажет іс-қимылдар мен ресурстар сипатталуы тиіс².

1-қадам. Объект дайындығы – іс-қимылға дайындық.

2-қадам. Базалық бағалау – ағымдағы жағдайды анықтау.

3-қадам. Іске асыру – жақсарту бойынша іс-шараларды енгізу.

4-қадам. Кейінгі бағалау - енгізу әсерін бағалау.

5-қадам. Іс-қимылды жоспарлау және шолу циклі – келесі (аз дегенде) 5 жылға арналған жоспар әзірлеу.

1-қадам. — мекеменің дайындығын қамтамасыз ету қол гигиенасы жөніндегі үйлестірушіні және үйлестірушінің орынбасарын қосқанда, бағдарламаға басшылық жасау үшін қажетті ресурстар мен негізгі нұсқаулықты

алудан тұрады. Бүкіл бағдарламаға нақты стратегияны белгілеу үшін тиісті жоспарлау жүргізілуі тиіс.

2-қадам. — қол гигиенасы практикасына, түсініктерге, білімге және қолда бар инфрақұрылымға базалық бағалау жүргізу.

3-қадам. — жақсарту бағдарламасын енгізу: көмек көрсететін жерде қолға арналған, құрамында спирті бар құралдың қолжетімділігі, сондай-ақ персоналды оқыту мен даярлаудың өмірлік маңызы зор. Басшылардың және жекелеген медицина қызметкерлерінің қолдауын және/немесе міндеттемелерге қол қоюын қамтитын кеңінен жарияланатын іс-шаралар үлкен оң нәтижелерге әкеледі.

4-қадам. – бағдарлама тиімділігін ары қарай бағалау.

5-қадам. — тұрақты іс-қимыл жоспарын және шолу циклін әзірлеу. Жалпы мақсат — қол гигиенасын ауруханалық қауіпсіздік мәдениетінің ажырамас бөлігі ретінде енгізу.

Циклдегі әрбір қадам алдыңғы қадамда орындалған іс-әрекеттер мен іс-шараларға негізделеді, ал стратегияда рөлдер мен міндеттер нақты белгіленеді. Қадамдар инфекциялық бақылау, қауіпсіздік және сапа саласындағы іске асырушылар мен басшылар үшін жұмыс ресурсы ретінде әзірленген ыңғайлы нұсқаулық түрінде пайдаланушыға ұсынылған. Бес қадам бойынша іс-әрекеттер нақты айтылған, ал оны іске асыруға көмектесетін құралдар нақты белгіленген. Әрбір қадамның соңында бақылау тізімі ұсынылады және іске асырушыларға келесі қадамға өтуден бұрын барлық ұсынылатын іс-шаралар орындалғанын растау туралы нұсқау беріледі. Енгізу стратегиясының негізгі элементі 1-қадамда құруға ұсынылатын іс-қимыл жоспары болып табылады, ол әрбір келесі қадамдағы іс-қимылға бағыт береді.

Сызықтық процеспен салыстырғанда бес қадам циклдік түрде орындалуы және де әр цикл кем дегенде 5 жыл ішінде қайталануы, жетілдірілуі және жақсаруы тиіс. Енгізу стратегиясының басты ерекшелігі бағалау болып табылады, бұл ДДҰ-ның мультимодальды стратегиясының 2-кезеңі мен 4-кезеңінің тұрақты белгісі болып саналады. Енгізу, бағалау және кері байланыс бойынша іс-шаралар тұрақтылықты қамтамасыз ету үшін сапаны жақсарту іс-шараларының бір бөлігі ретінде мерзімді түрде жаңартылып тұруы және қайталануы тиіс. Стратегияны бірінші рет толық іске асырғаннан кейін іс-қимыл жоспары мен ұзақ мерзімді қадамдар жетістіктердің негізгі факторлары мен одан әрі жақсартуды қажет ететін салалар туралы алған сабақтарға негізделуі керек. Сондықтан таңдау кейбір нақты іс-шаралар және/немесе қадамдар пайдасына жасалуы мүмкін³.

III тарау. Қол гигиенасын өзін-өзі бағалау жүйесінің және оны сақтауды ілгерілету бойынша шаралар қабылдаудың практикалық құралдары⁴

3.1. Медициналық ұйымдарда қол гигиенасын өзін-өзі бағалау жүйесінің құралы

Қол гигиенасын өзін-өзі бағалау жүйесі — бұл жекелеген медициналық мекемеде қол гигиенасын ілгерілетуге және қол гигиенасы практикасына жағдаяттық талдау жүргізуге мүмкіндік беретін жүйелі құрал.

Оның мақсаты қандай?

Қолданыстағы ресурстар мен жетістіктерді бағалауға мүмкіндік бере отырып, ол болашақ жоспарлар мен міндеттерге назар аударуға көмектеседі. Атап айтқанда, ол назар аударуды және жақсартуды қажет ететін негізгі мәселелерді анықтай отырып, диагностикалық құрал ретінде қолданылады. Нәтижелер мекемеде қол гигиенасын қолдау бағдарламасына арналған іс-қимыл жоспарын әзірлеуге көмектесу үшін пайдаланылуы мүмкін. Сонымен қатар қол гигиенасын өзін-өзі бағалау құрылымын қайта пайдалану уақыт өте келе прогресті құжаттауға мүмкіндік береді. Жалпы алғанда, бұл құрал медициналық мекемеде қол гигиенасының кешенді бағдарламасын енгізу және қолдау катализаторына айналуы тиіс.

Қол гигиенасын өзін-өзі бағалау схемасын кімнің қолданғаны дұрыс?

Бұл құралды медициналық ұйымдағы қол гигиенасын жақсарту стратегиясын іске асыруға жауапты мамандар қолдануы тиіс. Егер стратегия іске асырылмаған болса, онда құралды инфекциялардың алдын алуға және оларды бақылауға жауапты мамандар немесе медициналық ұйым әкімшілігіндегі аға менеджерлер қолдана алады. Бұл құрылымды қол гигиенасын насихаттау, ілгерілету саласындағы кез келген прогресс деңгейіндегі медициналық мекемелер жаһандық қолдана алады.

Ол қалай құрылымданған?

Қол гигиенасының өзін-өзі бағалау жүйесі бес компонентке және 27 көрсеткішке бөлінеді. Бес компонент ДДҰ-ның қол гигиенасын жақсарту бойынша мультимодальды стратегиясының бес элементін көрсетеді. Қол гигиенасын жақсарту және көрсеткіштер әрбір компоненттің негізгі элементтерін көрсететіндей етіп таңдалды. Бұл көрсеткіштер іс жүзіндегі деректерге және сарапшылардың консенсусына негізделген және өзін-өзі бағалауды жеңілдету үшін белгілі бір жауаптар («Иә / Жоқ» немесе бірнеше нұсқалар) бар сұрақтар түрінде ресімделген. Бес компонент бойынша жиналған баллдардың негізінде мекемеге қол гигиенасын насихаттаудың төрт: төмен, базалық, орташа және жоғары деңгейлердің бірі беріледі.

Төмен деңгей: Қол гигиенасы практикасы мен оны насихаттау жеткіліксіз. Айтарлықтай жақсарту талап етіледі.

Базалық үлгі: кейбір шаралар қолданылған, бірақ олар қанағаттанарлық стандартқа сәйкес келмейді. Ары қарай жақсарту талап етіледі.

Аралық, орташа деңгей: қол гигиенасын ілгерілетудің тиісті стратегиясы әзірленді және қол гигиенасы әдістері жақсарды. Бұл кезде жақсарудың тұрақты әрі прогрессивті болуын қамтамасыз ететін ұзақ мерзімді жоспарлар әзірлеу өте маңызды.

Қосымша: медициналық мекемеде қауіпсіздік мәдениетін қалыптастыруға көмектесе отырып, қол гигиенасын насихаттау және оның оңтайлы әдістеріне қолдау көрсетіледі және/немесе жетілдіріледі.

Сондай-ақ зерттеулер, инновациялар және ақпарат алмасу арқылы қол гигиенасын ілгерілетуге үлес қосатын анықтамалық орталықтар деп саналатын мекемелерді тану үшін көшбасшылық өлшемшарттары анықталды. Көшбасшылық өлшемшарттарына сәйкес бағалауды тек жоғары деңгейге жеткен кәсіпорындар ғана жүргізуі тиіс.

Бұл қалай жұмыс істейді?

Қол гигиенасын өзін-өзі бағалау жүйесінің әрбір компонентін орындау кезінде. Әрбір сұраққа өзіңіздің мекемеңізге сәйкес берілетін жауапты дөңгелектеу немесе астын сызу керек. Әр жауапқа баға беріледі. Компонентті аяқтағаннан кейін, осы компонент бойынша аралық қорытынды алу үшін таңдаған жауаптарыңыздың баллдарын қосыңыз. Интерпретациялау процесінде бұл аралық қорытындылар жалпы баллды есептеу үшін қосылады, бұл сіздің медициналық мекемедегі қол гигиенасының деңгейін анықтауға мүмкіндік береді. Ақпарат оңай қолжетімді болған жағдайда бағалау 30 минуттан аспауы тиіс.

Қол гигиенасын өзін-өзі бағалау жүйесі мекемелерді бір-бірімен салыстыруға лайықты ма?

Денсаулық сақтау мекемелері немесе ұлттық органдар бұл құралды сырттай салыстыру немесе салыстырмалы талдау үшін пайдалану мүмкіндігін қарастыруы мүмкін. Алайда құралды әзірлеу кезінде негізгі мақсат бұл емес. Атап айтқанда, өзін-өзі бағалау құралын сыртқы бенчмаркинг үшін пайдалану тәуекелдеріне назар аудару маңызды, сондай-ақ әртүрлі элеуметтік-экономикалық жағдайлардағы түрлі көлемдегі және деңгейлердегі объектілерді салыстыру кезінде сақтықпен пайдалануға кеңес береміз. Мекемелер арасында салыстыруды жүргізу қажет болған кезде бұл шектеулерді ескерген жөн болар еді.

1, 2, 3-қосымшаларда ДДҰ нұсқаулығына бейімделген:

- 1) Медициналық ұйымдарда қол гигиенасын өзін-өзі бағалау жүйесінің құралы;
- 2) Қол гигиенасын өзін-өзі бағалау жүйесінің кезеңдері;
- 3) Медициналық ұйымдарда қол гигиенасын өзін-өзі бағалау шеңберінде көшбасшылық өлшемшарттары көрсетілген.

3.2 Қол гигиенасын жақсарту бойынша ДДҰ-ның мультимодальды стратегиясын енгізуге арналған іс-қимыл жоспарының жалпы шаблонуы⁵

Медициналық мекемелердің өкілдеріне қол гигиенасын жақсарту бойынша ДДҰ-ның мультимодальды стратегиясын енгізуге арналған жергілікті іс-қимыл жоспарын дайындауға көмектесу үшін іс-қимыл жоспарының шаблону ұсынылады (4-қосымша).

Ол өте кең ауқымды, бірақ жергілікті проблемаларды ескермейді, сондықтан медициналық мекемелер оны жергілікті өз жағдайға бейімдеуі керек.

Шаблон ұсынылатын іс-әрекеттердің хронологиялық реттілігін көрсету үшін емес, ДДҰ-ның қол гигиенасын жақсартудың мультимодальды стратегиясын енгізу бойынша нұсқаулықтың II бөлігінде келтірілген толық жағдаятқа сәйкес, стратегияның әрбір компонентін енгізуді қамтамасыз ету үшін қажетті барлық іс-әрекеттерді көрсету үшін арналған. Нұсқаулықтың бұл бөлігінде қол гигиенасын жақсарту бойынша ДДҰ-ның мультимодальды стратегиясының әрбір компонентін енгізу үшін қолжетімді құралдарды пайдалану жөніндегі нұсқаулар мен нұсқаулықтар да енгізілген.

Шаблон мекемелер деңгейінде қол гигиенасы саласындағы прогресс бойынша іс-әрекеттердің: қол гигиенасы бағдарламасын іске қосу үшін жасалуы тиіс негізгі іс-әрекеттерден бастап, қол гигиенасын насихаттау өте жақсы дамыған мекемелерде көрсетілген түрлі іс-шараларға дейінгі іс-әрекеттердің кең спектрін қамтиды.

Шаблон рөлдер мен міндеттерді анықтауға, іс-әрекеттерді орындау үшін мерзімдерді және бюджеттік салдарларды белгілеуге, сондай-ақ прогресті қадағалауға да көмектеседі.

IV тарау. Қорытынды

Медициналық мекемеде қол гигиенасы практикасын және онымен байланысты түсінік пен білімді бағалау қол гигиенасын жақсарту стратегиясының маңызды элементтерінің бірі болып табылады. Үздіксіз мониторинг енгізуге байланысты өзгерістерді өлшеу үшін және денсаулық сақтау қызметкерлерінің қол гигиенасы практикасын, түсінігі мен білімін жақсартуда араласу тиімділігін қамтамасыз ету үшін өте пайдалы.

Нұсқаулықта ДДҰ-ның қол гигиенасын жақсарту бойынша мультимодальды стратегиясы шеңберінде бағалау және кері байланыс құралдары ұсынылған.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Профилактика инфекций и инфекционный контроль: Методические рекомендации (Инфекциялардың алдын алу және инфекциялық бақылау: Әдістемелік ұсынымдар) /Есмагамбетова А.С., Зекенова А.Р., Смагул М.А., Нугманова Ж.С., Кулбаева Ж.А., Жарылкасынова А.Е., Касабекова Л.К., Нукенова Г.Т. // Астана: Комитет санитарно-эпидемиологического контроля Министерства здравоохранения Республики Казахстан, 2023. - 320с.
<https://hls.kz/wp-content/uploads/2023/08/IPC-manual-rus.pdf>
2. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK144032/?report=printable>
3. Руководство по внедрению мультимодальной стратегии ВОЗ по улучшению гигиены рук (ДДҰ-ның қол гигиенасын жақсарту бойынша мультимодальды стратегиясын енгізу жөніндегі нұсқаулық), 2009г.
<https://www.who.int/publications/i/item/a-guide-to-the-implementation-of-the-who-multimodal-hand-hygiene-improvement-strategy>
4. WHO Hand Hygiene Self-Assessment Framework
<https://www.who.int/teams/integrated-health-services/infection-prevention-control/hand-hygiene/monitoring-tools>
5. WHO Template Action Plan <https://www.who.int/teams/integrated-health-services/infection-prevention-control/hand-hygiene/monitoring-tools>

Медициналық ұйымдарда қол гигиенасын өзін-өзі бағалау жүйесінің құралы
(Hand Hygiene Self-Assessment Framework, 2010, ДДҰ)

1. Жүйенің атауы			
Сұрақ	Жауап	Шот	Факт
1.1. Сіздің медициналық мекемеде қолға арналған спирт негізіндегі антисептиктердің қолжетімділігі қаншалықты оңай? Бір жауапты таңдаңыз	Қолжетімді емес	0	
	Қолжетімді, бірақ тиімділігі ¹ мен төзімділігі ² дәлелденбеген	0	
	Тұрақты түрде жеткізбейтін (тиімділігі ¹ және төзімділігі ² дәлелденген) кейбір бөлімшелерде ғана қолжетімді	5	
	Үздіксіз жабдықталған (тиімділігі ¹ және төзімділігі ² дәлелденген) барлық мекемеде қолжетімді	10	
	Үздіксіз жабдықталған барлық мекемеде және көптеген бөлімшелерде, палаталарда (тиімділігі ¹ және төзімділігі ² дәлелденген) медициналық көмек ³ көрсету орнында қолжетімді	30	
	Әрбір медициналық көмек ³ көрсету пунктінде үздіксіз жабдықталған (тиімділігі ¹ және төзімділігі ² дәлелденген) барлық мекемеде қолжетімді	50	
1.2. Раковина: кереует арақатынасы қандай (төсек орында раковинаның бар-жоғы)? Бір жауапты таңдаңыз	1:10 кем, НҚА-мен салыстыру	0	
	Как минимум 1:10 в большинстве палат	5	
	Мекеме ауқымында кем дегенде 1:10 және қарқынды терапия бөлімшесінің изоляторлары мен палаталарында 1:1	10	
1.3. Таза ағынды судың үздіксіз берілуінің бар-жоғы ⁴ ?	жоқ	0	

Бір жауапты таңдаңыз	иә	10	
1.4. Әр раковинада сабын⁵ бар ма?	жоқ	0	
Бір жауапты таңдаңыз	иә	10	
1.5. Әр раковинада бір рет қолданылатын сүлгілер бар ма?	жоқ	0	
Бір жауапты таңдаңыз	иә	10	
1.6. Қол гигиенасы құралдарын (мысалы, антисептиктер, сабындар, бір рет қолданылатын сүлгілер) үздіксіз сатып алу үшін бөлінген / қолжетімді бюджет бар ма?	жоқ	0	
Бір жауапты таңдаңыз	иә	10	

Қосымша сұрақ: Іс-қимыл жоспары.

Егер сіз 1.1–1.6 сұрақтарына 100-ден аз балл жинасаңыз ҒАНА осы сұраққа жауап беріңіз: Сіздің медициналық мекемеде инфрақұрылымды ⁶ жақсарту жөнінде нақты жоспар бар ма?	жоқ	0	
	иә	5	
Жүйе өзгеруінің аралық нәтижесі:		100	

1. Тиімділік: Қолды сүрту үшін қолданылатын спирт негізіндегі құралдар қолға арналған антисептиктер үшін микробқа қарсы тиімділіктің мойындалған стандарттарына сәйкес келуі тиіс. Қолға арналған микробқа қарсы тиімділігі оңтайлы спирт негізіндегі антисептиктерде, әдетте, 75-85% этанол, изопропанол немесе н-пропанол немесе осы өнімдердің комбинациясы болады. ДДҰ ұсынатын препараттарда не 75% изопропанол не 80% этанол болады.

2. Терінің төзімділігі: клиникалық жағдайда қолданылған кезде медицина қызметкерлерінің

3. Медициналық көмек көрсету пункті: үш элемент біріктірілетін орын: пациент, медицина қызметкері және пациентпен немесе оның айналасындағылармен (пациенттер үшін аймақ шегінде) байланыста болуды қамтитын күтім/емдеу. Медициналық көмек көрсету пунктіндегі өнімдер пациентке қызмет көрсету аймағынан кетпей (ең дұрысы медицина қызметкерінен қолы созылған қашықтықта немесе 2 метр шегінде) қолжетімді болуы тиіс.

4. Таза ағынды су: микробтық және химиялық ластануға қатысты қауіпсіздік

5. Сабын: Құрамында микробқа қарсы агенттер болмайтын немесе тек консервант ретінде болуы мүмкін жуғыш заттар негізіндегі өнімдер.

6. "Инфрақұрылым " – мұнда кәсіпорында оңтайлы қол гигиенасын қамтамасыз ету үшін

терісі қолды сүртуге арналған спирт негізіндегі құралға төзімді келеді (яғни, теріге зиян келтірмейді немесе теріні тітіркендірмейді), бұл сенімді деректермен расталады.

стандарттарына сәйкес келетін орталықтандырылған және орталықтандырылмаған сумен жабдықтау.

қажет үй-жайлар, жабдықтар және өнімдер туралы айтылады. Атап айтқанда, бұл 1.1-1.5 сұрақтарына енгізілген және ДДҰ-ның Денсаулық сақтау саласындағы қол гигиенасы жөніндегі нұсқаулығында, 2009, I бөлім, 23.5 тарауда егжей-тегжейлі сипатталған көрсеткіштерге қатысты (мысалы, барлық күтім жасау пункттерінде қол жууға арналған спирт негізіндегі құралдардың болуы, тұрақты түрде таза ағынды судың қоры және "төсек" арақатынасында раковина кем дегенде 1:10 болуы, әр раковинада сабын және бір рет қолданылатын сүлгілердің болуы).

2. Оқу және білім			
Сұрақ	Жауап	Шот	Факт
2.1. Сіздің мекемеде медицина қызметкерлерін оқытуға қатысты:			
2.1.a. Сіздің мекемеде медицина қызметкерлері қол гигиенасы ⁷ бойынша оқудан қаншалықты жиі өтеді?	Ешқашан	0	
	Болмағанда бір рет	5	
	Медицина және мейіргер персоналын немесе барлық кәсіптік санаттарды тұрақты түрде оқыту (жылына бір реттен сиретпей)	10	
	Барлық кәсіптік санаттар үшін жұмыс басталғанда міндетті түрде оқыту, содан кейін тұрақты түрде үнемі оқыту (жылына бір реттен сиретпей)	20	
2.1.b. Барлық медицина қызметкерлерінің осы оқудан өткенін растайтын процесс бар ма?	жоқ	0	
	иә	20	
2.2. ДДҰ-ның келесі құжаттарына қолжетімділік оңай ма (https://www.who.int/teams/integrated-health-services/infection-prevention-control/hand-hygiene/implementation-tools қолжетімді) немесе барлық медицина қызметкерлері үшін ұлттық			

бейімделу ұқсас па?			
2.2.a. "ДДҰ-ның денсаулық сақтау саласындағы қол гигиенасы жөніндегі нұсқаулықтары: қысқаша мазмұны" қолда бар ма?	жоқ	0	
	иә	5	
2.2.b. "ДДҰ-ның қол гигиенасы жөніндегі техникалық анықтамалық нұсқаулығы" ше?	жоқ	0	
	иә	5	
2.2.c. ДДҰ-ның: "Қол гигиенасы: неге, қалай және қашан" брошюрасы ше?	жоқ	0	
	иә	5	
2.2.d. ДДҰ-ның "Қолғапты пайдалану туралы ақпарат" брошюрасы ше?	жоқ	0	
	иә	5	
2.3. Медициналық ұйымның білім беру бағдарламасына сәйкес оқытылған персонал, тиісті дағдылары бар кәсіпқой ⁸ , қол гигиенасы бойынша нұсқаушы бар ма?	жоқ	0	
	иә	15	
2.4. Қол гигиенасын оқыту және сақтауды растау жүйесі, бақылаушылар бар ма?	жоқ	0	
	иә	15	
2.5. Қол гигиенасы бойынша оқытуға мүмкіндік беретін арнайы бюджет бар ма?	жоқ	0	
	иә	10	
Оқыту бойынша қорытынды		100	

7. Қол гигиенасын оқыту: Бұл тренинг әртүрлі әдістерді қолдану арқылы жүргізілуі мүмкін, бірақ берілетін ақпарат ДДҰ-ның қол гигиенасын жақсартудың мультимодальды стратегиясына немесе ұқсас материалдарға негізделуі тиіс.

Тренинг мыналарды қамтуы керек:

- Медициналық көмек көрсетумен байланысты инфекциялардың (МКБИ) анықтамасы, әсері және ауыртпалығы
- Медициналық көмек көрсетумен байланысты патогендердің берілуінің негізгі схемалары
- НСАІ профилактикасы және қол гигиенасының маңызды рөлі
- Қол гигиенасының көрсеткіштері (ДДҰ-ның "Қол гигиенасына арналған 5 сәтім"

8. Тиісті дағдылары бар кәсіпқой:

Инфекциялық бақылау немесе жұқпалы аурулар бойынша даярлықтан өткен медицина персоналы немесе мейіргер персоналы, олардың міндеттеріне ресми түрде қызметкерлерді оқытуға уақыт бөлу кіреді. Кейбір жағдайларда бұл қол гигиенасын дұрыс қолдану практикасына қатысты нақты деректер туралы толық білім алуға уақыты бар, клиникалық жұмыспен айналысатын медицина немесе мейіргер персоналы болуы мүмкін (аздаған қажетті білімді ДДҰ-ның денсаулық сақтау саласындағы қол гигиенасы нұсқаулығынан және Қол гигиенасы бойынша техникалық анықтамалық нұсқаулықтан

құжатына негізделген тәсіл)

табуға болады).

- Қол гигиенасының дұрыс техникасы ("Қолды қалай жуу керек" және "Қолды қалай күту керек").

2. Бағалау және кері байланыс			
Сұрақ	Жауап	Шот	Факт
3.1. Қолға арналған антисептиктің, сабынның, бір рет қолданылатын сүлгілердің және қол гигиенасы бойынша басқа да ресурстардың бар-жоғын бағалау үшін бөлімшелерде аудиторлық тексеру тұрақты (жылына бір реттен сиретпей) жүргізіле ме?	жоқ	0	
	иә	10	
3.2 Медицина қызметкерінің келесі тақырыптар бойынша білім деңгейі жылына бір реттен сиретпей бағаланады ма (мысалы, оқу сабақтарынан кейін)?			
3.2.а. Қол гигиенасының көрсеткіштері	жоқ	0	
	иә	5	
3.2.б. Қол гигиенасының дұрыс техникасы	жоқ	0	
	иә	5	
3.3. Қол гигиенасының сақталуына жанама мониторинг (бақылау) жүргізіле ме?			
3.3.а. Қолға арналған спирт негізіндегі антисептикалық құралды пайдалану тұрақты (3 айда бір реттен сиретпей) бақыланады ма?	жоқ	0	
	иә	5	
3.3.б. Сабынды пайдалану тұрақты (кем дегенде 3 ай сайын) бақыланады ма?	жоқ	0	
	иә	5	
3.3.с. Қолға арналған құрамында спирті бар антисептиктерді 1000 төсек күнге кемінде 20 литр пайдалану?	Жоқ (немесе өлшенбеді)	0	
	Иә	5	
3.4. Қол гигиенасының сақталуына тікелей мониторинг жүргізу			
Егер сіздің мекемеде қол гигиенасының сақталуын бақылаушылар оқытылған және аттестатталған және ДДҰ-ның "Қол гигиенасына арналған 5 сәтім" (немесе соған ұқсас) әдіснамасын қолданған жағдайда ғана 3.4-бөлімді			

толтырыңыз			
3.4.a. ДДҰ бақылау құралымен қол гигиенасының сақталуын тікелей бақылау (немесе ұқсас әдіс) қаншалықты жиі жүргізіледі? Бір жауапты таңдаңыз	Ешқашан	0	
	Тұрақты емес	5	
	Жыл сайын	10	
	Әр 3 ай сайын немесе жиі	15	
3.4.b. Сіздің мекемедегі ДДҰ-ның қол гигиенасын бақылау құралына (немесе ұқсас техника) сәйкес қол гигиенасын сақтаудың жалпы деңгейі қандай? Бір жауапты таңдаңыз	≤ 30%	0	
	31 – 40%	5	
	41 – 50%	10	
	51 – 60%	15	
	61 – 70%	20	
	71 – 80%	25	
	≥ 81%	30	
3.5. Кері байланыс			
3.5.a. Жылдам кері байланыс Әрбір қол гигиенасының сақталуын бақылау сеансының соңында медицина қызметкерлеріне жылдам кері байланыс беріледі ме?	жоқ	0	
	иә	5	
3.5.b. Жүйелі кері байланыс			Уақыт
Уақыт өте келе үрдістерді көрсете отырып, қол гигиенасы көрсеткіштеріне қатысты деректермен тұрақты (6 айда кемінде 1 рет) кері байланыс беріледі:			
3.5.b.i. Медицина қызметкеріне ме?	жоқ	0	
	иә	7,5	
3.5b.ii. Мекеме басшылығына ма?	жоқ	0	
	иә	7,5	
Бағалау және кері байланыс бойынша қорытынды		100	

4. Жұмыс орнындағы еске салғыштар			
Сұрақ	Жауап	Шот	Факт
4.1. Мынадай плакаттар (немесе мазмұны ұқсас жергілікті өндірілген плакаттар) көрсетіледі ме?			
4.1.а. Қол гигиенасы көрсеткіштерін түсіндіретін плакат Бір жауапты таңдаңыз	Көрсетілмейді	0	
	Кейбір палаталарда /емдеу бөлмелерінде көрсетіледі	15	
	Көптеген палаталарда /емдеу бөлмелерінде көрсетіледі	20	
	Барлық палаталарда /емдеу бөлмелерінде көрсетіледі	25	
4.1.б. Қолға арналған антисептиканы дұрыс қолдануды түсіндіретін плакат Бір жауапты таңдаңыз	Көрсетілмейді	0	
	Кейбір палаталарда /емдеу бөлмелерінде көрсетіледі	5	
	Көптеген палаталарда /емдеу бөлмелерінде көрсетіледі	10	
	Барлық палаталарда /емдеу бөлмелерінде көрсетіледі	15	
4.1.с. Қолды жуудың дұрыс техникасын түсіндіретін плакат Бір жауапты таңдаңыз	Көрсетілмейді	0	
	Кейбір палаталарда /емдеу бөлмелерінде көрсетіледі	5	
	Көптеген палаталарда /емдеу бөлмелерінде көрсетіледі	7,5	
	Барлық палаталарда /емдеу бөлмелерінде көрсетіледі	10	
4.2. Барлық плакаттардың бүлінген-бүлінбегенін, қажетіне қарай ауыстыру қажеттігін жүйелі түрде тексеру қаншалықты жиі жүргізіледі? Бір жауапты таңдаңыз	Ешқашан	0	
	Кем дегенде жыл сайын	10	
	2-3 ай сайын	15	

4.3 Жоғарыда айтылғандардан басқа плакаттарды көрсету және үнемі жаңарту арқылы қол гигиенасын насихаттау жүргізіледі ме? Бір жауапты таңдаңыз	жоқ	0	
	иә	10	
4.4 Палаталарда қол гигиенасы бойынша ақпараттық брошюралар (парақшалар) бар ма? Бір жауапты таңдаңыз	жоқ	0	
	иә	10	
4.5 Барлық объектідегі жұмыс орнында басқа да еске салғыштар орналасқан ба? (мысалы, қол гигиенасы бойынша науқанның өрнек суреттері, белгішелер, жапсырғыштар және т.б.) Бір жауапты таңдаңыз	жоқ	0	
	иә	15	
Жұмыс орнындағы еске салғыштар аралық қорытынды		100	

5. Қол гигиенасы үшін институционалдық қауіпсіздік климаты			
Сұрақ	Жауап	Шот	Факт
5.1 Сіздің мекемеде қол гигиенасы бойынша оңтайлы қағидалар мен тәжірибелерді насихаттаумен және енгізумен айналысатын Қол гигиенасы жөніндегі командаға ⁹ қатысты:			
5.1.a. Мұндай команда құрылды ма?	жоқ	0	
	иә	5	
5.1.b. Бұл команда тұрақты түрде (айына бір реттен сиретпей) кездеседі ме?	жоқ	0	
	иә	5	
5.1.c. Бұл топтың қол гигиенасын белсенді түрде (мысалы, қол гигиенасын сақтауды мониторингілеуді үйрету, жаңа іс-шараларды ұйымдастыру) насихаттауға уақыты бар ма?	жоқ	0	
	иә	5	
5.2. Қол гигиенасын жақсартуға мекеме басшылығының мынадай мүшелері нақты міндеттеме алды ма? (мысалы, медицина қызметкерлерінің көпшілігі қол гигиенасын насихаттау бойынша жазбаша немесе ауызша міндеттеме алған)			
5.2.a. Бас атқарушы директор	жоқ	0	

	иә	10	
5.2.b. Медицина директоры	жоқ	0	
	иә	5	
5.2.c. Мейіргер ісі жөніндегі директор	жоқ	0	
	иә	5	
5.3. Бүкіл мекемеде 5 мамырға қол гигиенасын ілгерілету жөніндегі нақты жоспар жасалды ма (Жыл сайынғы "Өмірді сақта, қолыңды тазарт" бастамасы)?	жоқ	0	
	иә	10	
5.4. Барлық пәндерден қол гигиенасы бойынша көшбасшыларды, чемпиондарды ¹⁰ идентификацилау жүйесі бар ма?			
5.4.a. Қол гигиенасы бойынша чемпиондарды белгілеу жүйесі бар ма?	жоқ	0	
	иә	5	
5.4.b. Қол гигиенасының рөлдік үлгісін ¹¹ тану және пайдалану жүйесі (қол гигиенасы саласында қолдау үлгісін қолдану) бар ма?	жоқ	0	
	иә	5	
5.5. Пациенттерді қол гигиенасын насихаттауға тарту және олардың қатысуы:			
5.5.a. Пациенттер қол гигиенасының маңыздылығы туралы (мысалы, парақшалар, брошюралар арқылы) хабардар ма?	жоқ	0	
	иә	5	
5.5.b. Пациенттермен өзара іс-қимыл ресми бағдарламасы жүзеге асырылды ма?	жоқ	0	
	иә	10	
5.6. Сіздің кәсіпорында жергілікті деңгейде үздіксіз жақсартуды қолдау бастамалары бар ма, мысалы:			
5.6.a. Қол гигиенасын электронды оқыту құралдары.	жоқ	0	
	иә	5	
5.6.b. Жыл сайын қол гигиенасы бойынша институционалдық мақсат белгіленеді	жоқ	0	
	иә	5	
5.6.c. Сенімді және тексерілген жергілікті инновациялармен ведомствоішілік алмасу жүйесі	жоқ	0	
	иә	5	
5.6.d. Қол гигиенасы туралы үнемі айтылатын хабарламалар, мысалы, мекемедегі ақпараттық бюллетень, клиникалық	жоқ	0	
	иә	5	

кездесулер			
5.6.e. Жеке жауапкершілік жүйесі ¹²	жоқ	0	
	иә	5	
5.6.f. Жаңа қызметкерлерге арналған тәлімгерлік (достар) жүйесі	жоқ	0	
	иә	5	
Институционалдық қауіпсіздік және климат бойынша қорытынды		100	

9. Қол гигиенасы жөніндегі команда: Бұл команданың құрамы ерекше болады. Ол көбінесе инфекциялық бақылау бөлімшесінен тұрады, бірақ қол гигиенасы бағдарламасын басқаруға жауапты бір адамнан қол гигиенасы бағдарламасына арналған жиналыстар өткізетін мекеменің әртүрлі бөлімдеріндегі қызметкерлер тобына дейін (қолда бар ресурстарға байланысты) өзгеруі мүмкін.

10. Қол гигиенасы бойынша чемпион: Пациенттердің қауіпсіздігі мен қол гигиенасы стандарттарын жақтайтын және жобаны өз бөлімшесінде және/немесе жалпы мекемеде танымал ету жауапкершілігін өз мойнына алатын адам.

11. Қол гигиенасында қолдау үлгісі: Басқалар мінез-құлқына еліктейтін үлгі ретінде қызмет ететін адам. Атап айтқанда, қол гигиенасы саласында қолдау үлгісінде қол гигиенасы ережелерін сақтау деңгейі кемінде 80% болуы керек, басқаларға ережелерді сақтау қажеттілігін еске сала білуі қажет және ДДҰ-ның "Қол гигиенасының 5 сәті" тұжырымдамасы туралы іс жүзінде айта алуы керек.

12. Жеке жауапкершілік жүйесі: Медицина қызметкерлерін қол гигиенасына қатысты мінез-құлқы үшін жауап беруге ынталандыратын нақты шаралар қабылданады. Мысал ретінде бақылаушыларға немесе инфекциялық бақылау жөніндегі мамандарға хабарлау, әріптестерді кінәлау және жеке бағалау үшін ықтимал салдарларымен жоғары деңгейдегі мекеме басшылығына есеп беру мүмкін.

13. Бадди жүйесі: Медициналық мекемеде қол гигиенасы мәдениетімен таныстыру (соның ішінде қол гигиенасын орындау көрсеткіштері мен техникасы бойынша практикалық оқыту, сондай-ақ мекемеде қол гигиенасын ілгерілету бастамаларын түсіндіру) үшін жауапкершілікті өз мойнына алатын әрбір жаңа медицина қызметкері танылған, оқыған медицина қызметкерімен жұптасып жұмыс істейтін бағдарлама

Қол гигиенасын өзін-өзі бағалау жүйесінің кезеңдері

1. Аралық қорытынды нәтижелерін қосыңыз

Бағалау	
Компонент	Аралық қорытынды:
1. Жүйе өзгеруі	
2. Білім және кәсіби дайындық	
3. Бағалау және кері байланыс	
4. Жұмыс орнындағы еске салғыштар	
5. Институционалдық қауіпсіздік климаты	
Барлығы:	

2. Сіздің медициналық ұйым үшін берілген "Қол гигиенасы деңгейін" анықтаңыз

Жалпы балл (диапазон)	Қол гигиенасы деңгейі
0 - 125	Нашар
126 - 250	Базалық үлгі
251 - 375	Аралық (немесе консолидация)
376 - 500	Кеңейтілген (немесе енгізу)

3. Егер сіздің кәсіпорын Кеңейтілген (жақсы) деңгейге жеткен болса, 3 -қосымшадағы Көшбасшылық бөлімін толтырыңыз (әйтпесе 4-қадамға өтіңіз).
4. Осы бағалау барысында анықталған, сіздің мекемеде жақсартуды талап ететін салаларға талдау жасаңыз және оларды жою бойынша (ДДҰ-ның аталған тиісті жақсарту құралдарынан бастап) іс-қимыл жоспарын әзірлеңіз. Шаблон жобасы №4 қосымшада, болашақта қайта пайдалану кезінде салыстыру үшін осы талдаудың көшірмесін сақтаңыз.

Медициналық ұйымдарда қол гигиенасын өзін-өзі бағалау шеңберінде көшбасшылық өлшемшарттары

Көшбасшылық өлшемшарттары	Жауап (дөңгелектеп белгілеу)	
Жүйе өзгеруі		
Медициналық көмек көрсету пунктінде оңтайлы қол гигиенасын қамтамасыз ету үшін қажетті инфрақұрылымды өзгергертудің шығындары мен пайдасына талдау жасалды ма?	Иә	Жоқ
Сіздің мекемеде орындалатын қол гигиенасы бойынша іс-әрекеттердің кем дегенде 80%-ы спирт негізіндегі құралдармен қолды сүртуге келе ме?	Иә	Жоқ
Оқу және білім		
Қол гигиенасы жөніндегі команда қол гигиенасын ілгерілету саласында басқа мекемелердің өкілдеріне оқыту жүргізді ме?	Иә	Жоқ
Медицина және мейіргер ісі бойынша жергілікті оқу бағдарламаларына қол гигиенасы қағидаттары енгізілді ме?	Иә	Жоқ
Бағалау және кері байланыс		
Денсаулыққа байланысты нақты инфекцияларға (МКБИ) мониторинг жүргізіледі ме? (мысалы: MRSA бактериемиясы, грамтеріс бактериемия, құрылғылармен байланысты инфекциялар)	Иә	Жоқ
Жоғары қауіп жағдайында МКБИ мониторингілеу жүйесі бар ма? (мысалы, қарқынды терапия және жаңа туған нәрестелер бөлімшелері)	Иә	Жоқ
Бүкіл мекеме ауқымында МКБИ таралуына жыл сайын (болмағанда) тексеру жүргізіле ме?	Иә	Жоқ
Мекеме басшылығы мен медицина қызметкерлеріне қол гигиенасын сақтау көрсеткіштерімен бірге МКБИ көрсеткіштері мәлімделе ме?	Иә	Жоқ
Оңтайлы қол гигиенасын сақтау жолындағы кедергілерді және жергілікті деңгейде МКБИ себептерін түсіну үшін құрылымдық бағалау жүргізіледі ме, ал нәтижелері мекеме	Иә	Жоқ

басшылығына мәлімделе ме?		
Жұмыс орнындағы еске салғыштар		
Жергілікті медицина қызметкерлері әзірлеген жаңа плакаттар жасау жүйесі бар ма?	Иә	Жоқ
Сіздің мекемеде жасалған плакаттар басқа мекемелерде қолданыла ма?	Иә	Жоқ
Кәсіпорында қол гигиенасы туралы еске салғыштардың инновациялық түрлері әзірленіп, тестілеуден өтті ме?	Иә	Жоқ
Институционалдық қауіпсіздік климаты		
ДДҰ-ның ары қарай зерделеуді қажет ететін нұсқаулық қағидаттарында анықталған мәселелерді шешуге бағытталған, жергілікті деңгейде қол гигиенасын зерттеу бағдарламасы әзірленді ме?	Иә	Жоқ
Сіздің мекеме конференцияларда қол гигиенасы саласындағы (ауызша немесе стендтік) презентацияларға немесе жарияланымдарға белсенді түрде қатысты ма?	Иә	Жоқ
Медицина қызметкерлері пациенттерге қол гигиенасы ережелерін сақтау қажеттілігі туралы еске салуды ұсынады ма?	Иә	Жоқ
Пациенттер мен келушілерге қол гигиенасын дұрыс сақтау үйретіле ме?	Иә	Жоқ
Сіздің мекеме қол гигиенасы бойынша ұлттық науқанға үлес қосып жатыр ма және оны қолдай ма?	Иә	Жоқ
Қол гигиенасы бойынша науқанның әсер етуін бағалау инфекциялық бақылау бағдарламасын перспективті жоспарлауға енгізілген бе?	Иә	Жоқ
Сіздің мекеме бүкіл мекемеде қол гигиенасы ережелерін сақтауды жақсарту бойынша жыл сайынғы мақсатты белгілей ме?	Иә	Жоқ
Егер кәсіпорынның осындай мақсаты болса, оған өткен жылы қол жеткізілді ме?	Иә	Жоқ

Егер сіз әр санаттағы көшбасшылықтың кем дегенде бір өлшемшарты бойынша "иә" деп жауап берсеңіз және оның жалпы көшбасшылық ұпайы 12 немесе одан да көп болса, сіздің кәсіпорын гигиена нұсқаулығының деңгейіне қол жеткізді. Құттықтаймыз және сіздерге алғыс білдіреміз!

4-қосымша

Қол гигиенасын жақсарту бойынша ДДҰ-ның мультимодальды стратегиясын енгізуге арналған іс- қимыл жоспарының жалпы шаблону

№	Іс-қимыл	Жауапты	Іске асыру мерзімі	Бюджет (егер қолдануға болса)	Ескертпе
Жалпы шаралар					
1	ДДҰ веб-сайтының "Пациенттердің қауіпсіздігі" бөлімінен ДДҰ-ның Денсаулық сақтау саласындағы қол гигиенасы жөніндегі нұсқаулығына кіру (<i>табу</i>)				
2	ДДҰ нұсқаулығын бейімдеу, ұсынымдармен келісімділік сақталған кезде жергілікті жағдайларда оның қолданылуын қамтамасыз ету				
3	ДДҰ веб-сайтының "Пациенттердің қауіпсіздігі" бөлімінен ДДҰ-ның қол гигиенасын жақсарту бойынша мультимодальды стратегиясын енгізу жөніндегі құралдар жинағын табу				
4	Қол гигиенасын жақсарту бойынша бағдарлама үйлестірушісін және үйлестірушінің орынбасарын айқындау				
5	Қол гигиенасы үйлестірушісін қолдау үшін құрамды анықтаңыз және команда/комитет құрыңыз Определить состав и создать команду/комитет в поддержку координатора по гигиене рук				
6	Мекеме шегінде инфекциялармен күресте қол гигиенасын жақсарту/бақылау бойынша кез				

	келген алдыңғы бастамаларды немесе жоспарларды анықтау				
7	Мекеме деңгейінде және ДДҰ нұсқаулығына сәйкес қол гигиенасын/инфекцияны бақылауды ілгерілетуде қол жеткізілген прогреске сәйкес жүзеге асырылуы қажет іс-қимылдар мен іс-шараларды талқылау мақсатында аурухананың бас әкімшілік қызметкерімен/директорымен және басқарушы персоналмен байланыс орнату				
8	Орындалатын жұмыстардың ауқымы мен көлемін келісу				
9	Қажетті қызметтің қолда бар кадр ресурстарына сәйкестігін бағалау				
10	Егер қазіргі уақытта мекемеде саясат, стандарттар, хаттамалар, стандартты жұмыс процедуралары, емдеу шараларының жиынтығы және т.б. қолданылса, бағыттардың бірі қол гигиенасы мәселесіне бағытталғанын қамтамасыз ету керек, сонымен қатар бұл стратегияны барлық клиникалық бөлімшелер мен медицина қызметкерлеріне тарату жоспарын жасау керек				
Жүйе өзгеруі					
1	Қол гигиенасын жақсарту жөніндегі бағдарламаға басшылық жасау үшін қолжетімді, қолданыстағы қол гигиенасын сақтау деңгейіне және/немесе МКБИ туралы қолда бар ақпаратқа шолу жасау				
2	Қолданыстағы құрылымдар мен ресурстарға талдау жүргізу				
3	Бөлімшелердің инфрақұрылымын тексеру				
4	Қолды гигиеналық сүртуге арналған сабын / құралдарды тұтынуды өлшеу				
5	Инфрақұрылымды жақсарту мәселесін бас әкімшілік қызметкерімен/ директормен/басқарушы персоналмен талқылау, бұл ретте әр палатада раковинаның болуы, қауіпсіз ағынды сумен, сабынмен және сүлгімен қамтамасыз ету сияқты ұзақ мерзімді мақсаттарды көздейді				
6	Бас әкімшілік қызметкерімен/директормен /басқарушы персоналмен қажетті ресурстардың болуын қалай қамтамасыз ету және оларға қолжетімділікті жақсарту (әрбір медициналық көмек көрсету орнында қолдың гигиеналық антисептикасына арналған спирт негізіндегі препараттардың болуын қамтамасыз ету) туралы мәселені талқылау				
7	Қолдың гигиеналық антисептикасына арналған спирт негізіндегі препараттарды өндіру немесе сатып алу туралы мәселені шешу				
8	Қолжетімділікті, тиімділікті, төзушілікті және бағаны ескере отырып, (жергілікті) нарықта сатып алуды ұйымдастыру				

9	Қолдың гигиеналық антисептикасына арналған спирт негізіндегі препараттар өндірісін орындарда ұйымдастыру үшін нұсқаулықты зерделеу				
10	Тиісті тұлғалармен/сарапшылармен мекеме шегінде қолдың гигиеналық антисептикасы үшін ДДҰ ұсынған спирт негізіндегі рецептураларды өндіру үшін қажетті шараларды іске асыру мүмкіндігін, атап айтқанда баға бойынша қолжетімділік және қауіпсіздік проблемалары туралы мәселені талқылау				
11	Қолдың гигиеналық антисептикасына арналған спирт негізіндегі препараттарға қатысты жоспарлау және қолдың гигиеналық антисептикасы үшін ДДҰ ұсынған спирт негізіндегі рецептуралар өндірісінің қаржылық сметасын әзірлеуге шығындарды бағалау құралын пайдалану				
12	Бас әкімшілік қызметкерімен/директормен / басқарушы персоналмен бірге қолдың гигиеналық антисептикасы на арналған спирт негізіндегі препараттармен қамтамасыз ету жөніндегі ұлттық немесе өңірлік жоспарларды анықтау				
13	Бағалау үшін тиісті хаттаманы пайдалана отырып, қолдың гигиеналық антисептикасына арналған препараттардың төзімділігі мен қолайлылығына бағалау жүргізу				
14	Судың, раковиналардың, сүлгілердің және қолдың гигиеналық антисептикасына арналған препараттардың тапшылығын толтыру үшін қажетті шығыстардың қаржылық жоспарын жасау және адекватты жылдық бюджетті қамтамасыз етуге тырысу				
15	Қажеттілік туындаған кезде бас әкімшілік қызметкерімен / директормен / басқарушы персоналмен бірге қысқа мерзімді, орташа мерзімді және ұзақ мерзімді жоспарларды қолдау мақсатында қосымша қаржылық көмек алу мүмкіндігін іздестіру				
Оқу және білім					
1	Медицина қызметкерлерін даярлауға қойылатын талаптарды олардың орындардағы саны, қажеттіліктері және басқа факторлар негізінде белгілеу				
2	ДДҰ білім беру құралдарының негізінде даярлау/оқыту бағдарламаларына шолу жүргізу/әзірлеуді жүзеге асыру				
3	Нұсқаушыларды тағайындау (бір мекемеге кемінде біреу)				
4	Бақылаушыларды тағайындау (мекемеге кемінде біреу)				
5	Басқарушы персоналдың қолдауымен нұсқаушылар мен бақылаушыларды даярлауға және				

	олардың тағайындалған функцияларды орындауына, мысалы, жазбаша келісім жасасу арқылы орындауына қажетті уақытты бөлу				
6	Нұсқаушыларды даярлауды жүргізу				
7	Бақылаушыларды даярлауды жүргізу (бақылаушылар қосымша арнайы даярлықтан өткенге дейін сол оқу сабақтарында бірдей базалық даярлықты нұсқаушылар мен бақылаушылар ала алады)				
8	Медицина қызметкерлерін даярлауды ұйымдастыру, оны жүргізу және оның нәтижелерін бағалау жөніндегі жоспарды, оның ішінде уақыт шегін әзірлеу				
9	Барлық әкімшілер мен персоналды медицина қызметкерлерін даярлауға бөлінетін уақыт туралы хабардар ету				
10	Сабаққа нашар қатысу немесе сабаққа қатыспау мәселесін шешу үшін іс-қимыл жоспарын қоса алғанда, оқу сабақтарына қатысты басқарушы персоналды хабардар ету жүйесін әзірлеу				
11	Даярлау бағдарламасын мекеменің жалпы қаржылық жоспарына қосу				
12	Оқу бағдарламаларын жаңарту және нұсқаушылардың біліктілігін тексеру жүйесін құру, мысалы, жылына бір рет				
13	Оқу бағдарламаларын жаңарту және медицина қызметкерлерінің білімі мен дағдыларын тексеру жүйесін құру, мысалы, жылына бір рет				
14	Қосымша оқу материалдарын дайындау жоспарын немесе жинақталған қарқын мен мотивацияны сақтау үшін қосымша іс-шараларды ұзақ уақытқа ұйымдастыру жоспарын әзірлеу (мысалы, түскі ас кезінде медицина қызметкерлеріне қол гигиенасы мәселелерін талқылауды ұйымдастыру; электронды оқу материалдарын әзірлеу; қол гигиенасы мәселелері бойынша жаңа қызметкерлерді оқыту үшін үйрету жүйесін әзірлеу)				
15	Оқу материалдарын жаңарту жүйесін құру				
Бағалау және кері байланыс					
1	Бағалау және кері байланыс қызметін әзірлеу немесе талдау, соның ішінде				
2	Қол гигиенасын сақтауды байқау				
3	ЕПМ бөлімшелерінің инфрақұрылымына шолу жасау				
4	Қолдың гигиеналық антисептикасына арналған сабынды/құралдарды тұтынуды тексеру				

5	Медицина қызметкерлерінің көзқарастары мен түсініктерін анықтау үшін тексеру				
6	Басқарушы персоналдың көзқарастары мен түсініктерін анықтау үшін тексеру				
7	Медицина қызметкерлерінің білім деңгейін бағалау үшін тексеру				
8	Қолдың гигиеналық антисептикасына арналған спирт негізіндегі құралдардың төзімділігі мен қолайлылығын тексеру				
9	Кері байланысты бағалау бойынша қызметті ұйымдастыру жөніндегі жоспарды, оның ішінде уақыт шегін әзірлеу				
10	Эпидемиологтың, деректерді өңдеу бөлімі басшысының қолдауы сияқты қажет болуы мүмкін сараптамалық қолдаудың барлық түрлерін анықтауды қосу				
11	Бағалау мен кері байланысты мекеменің жалпы қаржылық жоспарына қосу				
12	Жақсы сақтамау, білім деңгейінің төмен және инфрақұрылымның нашар болу мәселелерін шешуге арналған іс-қимыл жоспарын қоса алғанда, бағалау нәтижелері туралы ақпараттандырудың, басқарушы персоналдың есеп беруінің жалпы жүйесін құру				
13	Бақылау жүргізу жоспарларын әзірлеу үшін қол гигиенасы бойынша техникалық нұсқаулықты пайдалану				
14	Бақылаушы лауазымына үміткерлерді анықтау (егер бұл әлі жасалмаған болса)				
15	Бақылаушыларды үздіксіз дайындау және олардың біліктілігіне тексеру жүргізу жүйесін әзірлеу, мысалы, жылына бір рет				
16	Негізгі медицина персоналына қатысты бастапқы бағалауды жүргізу және осы процесте олармен кері байланысты қамтамасыз ету				
17	Деректерді енгізу және талдау құралы мен деректерді енгізу және талдау нұсқаулықтары				
18	Жиынтық деректер туралы баяндаманың құрылымы				
19	Жалғасатын бақылау жоспарын келісілген графикке сәйкес дайындау және тарату, мысалы, жыл сайын, бірақ ең дұрысы екі айда бір рет				
20	Тоқсан сайын немесе келісілген графикке сәйкес бақылау нәтижелерін қол гигиенасы мәселелері бойынша бағдарламаларды енгізу жөніндегі топқа және бақарушы персоналға ұсыну				
21	Барлық негізгі персоналмен келісіп, қол гигиенасын сақтау деңгейлері туралы соңғы деректерді ескере отырып, қол гигиенасын сақтауды жақсарту бойынша жыл сайынғы				

	мақсаттарды белгілеу				
22	Мекемедегі МКБИ жиілігі туралы ағымдағы ақпаратты бағалау				
23	Қол гигиенасын сақтау жиілігін мониторингілеумен қатар тұрақты негізде МКБИ-ды эпидемиологиялық бақылау жүйесін құру				
24	Егер мүмкін болса, басқарушы персоналды ақпараттандыру және қол гигиенасына болашақ инвестицияларды қамтамасыз ету мақсатында экономикалық тиімділікке талдау жүргізу				
25	Жергілікті, аймақтық немесе ұлттық деңгейде және ДДҰ веб-сайтының «Пациенттердің қауіпсіздігі» бөлімінде жариялау үшін мекемеде қол гигиенасын жақсарту мәселесін зерттеуді дайындау мүмкіндігін қарастыру				
26	Мекемеде рецензияланатын медициналық журналдарда, салалық журналдарда немесе ішкі ақпараттық бюллетеньдерде қол гигиенасын жақсарту және МКБИ жиілігі туралы деректерді жариялау мүмкіндігін қарастыру				
27	Жергілікті, ұлттық немесе халықаралық конференцияларда мекемеде қол гигиенасын жақсарту және МКБИ деңгейлері туралы деректерді ұсыну мүмкіндігін қарастыру				
Жұмыс орнындағы жадынамалар					
28	Қолда бар ресурстарды, соның ішінде қолданыстағы жадынамаларды және жаңа жадынамаларды әзірлеу үшін жергілікті тәжірибе мен білімді бағалау				
29	Қолда бар жадынамаларды жаңартуға немесе жаңаларын жасауға қатысты талаптарды белгілеу				
30	Егер қажет болса, шығындар мен қаржыландыру көздерін белгілеу				
31	ДДҰ веб-сайтының "Пациенттердің қауіпсіздігі" бөлімінен плакаттар мен ақпараттық парақтарды табу және оларды жүктеп алу; олардың таралу құнын анықтау				
32	Барлық клиникалық бөлімшелерді плакаттармен қамтамасыз ету және/немесе оларға плакаттар қою				
33	Плакаттардың жақсы күйде болуын және қолайлы жерлерде, мысалы медициналық көмек көрсету орнында, раковиналардың үстіңгі жағына ыңғайлы орналастырылуын қамтамасыз ету				
34	Барлық медицина қызметкерлеріне дайындық кезінде ақпараттық парақтарды тарату және оларды барлық клиникалық бөлімшелерге орналастыру				
35	Плакаттар мен ақпараттық парақтардан басқа инновациялық идеяларды қоса алғанда,				

	қосымша немесе жаңартылған жадынамаларды тұрақты түрде шығару жоспарын жасау				
Мекеме деңгейінде қауіпсіз жағдайларды қамтамасыз ету					
1	Жүйе өзгертуін, дайындықты / оқытуды, бағалауды және кері байланысты, сондай-ақ жұмыс орнында жадынамалардың болуын қамтамасыз ететін барлық басқа шаралар қабылданып жатқанын анықтау				
2	Мекеменің негізгі басқарушы персоналы мен әкімшілері тарапынан тұрақты қолдауды анықтау және қамтамасыз ету				
3	Қол гигиенасына қаражат салуды жалғастыруға ынталандыру үшін қол гигиенасын сақтау қажеттілігін түсіндіретін хат дайындау және басқарушы персоналға жіберу				
4	Егер мүмкіндік болса, қол гигиенасына үздіксіз инвестицияларды қамтамасыз ету үшін бизнес-аргументация (қол гигиенасын насихаттаудың экономикалық тиімділігін жергілікті бағалау) дайындау және оны басқарушы персоналға ұсыну				
5	Қол гигиенасы мәселесі бойынша бастамалар туралы хат дайындау және әкімшілерге жіберу				
6	Мекемеді іс-қимыл жоспарын жүзеге асыруға жауапты комитет құру				
7	Кері байланысты қамтамасыз ету және сәйкесінше іс-қимыл жоспарын қайта қарау үшін үнемі жиналыс өткізу (қазірдің өзінде құрылған комитет қол гигиенасы жүйесін жақсартуды қамтамасыз ететін делдал қызметін атқара алады)				
8	Мекемеді қол гигиенасын сақтау саласындағы қызмет туралы ақпаратты тарату жоспарын дайындау – мүмкіндік бар жерде мекемеішілік байланыс жөніндегі мамандарды пайдалану				
9	Жаңартылуы мүмкін барлық салаларда негізгі персоналды жұмысқа тарту және қол гигиенасын сақтау саласындағы қызмет туралы жаңалықты тұрақты түрде таратуды жалғастыру				
10	Пациенттердің / пациенттер ұйымдарының медициналық көмекті жақсарту жұмыстарына қатысуына шолу жасау және пациенттер ұйымдарымен тұрақты пікірталасты/ынтымақтастықты ұйымдастыру үшін уақыт шеңберін көздеу				
11	Қол гигиенасын сақтау бойынша бастамаларды енгізуге пациенттер мен пациенттер ұйымдарын тарту жөніндегі нұсқаулықты пайдалану				
11	Пациенттердің ой-пікіріне тексеру жүргізу мүмкіндігін қарау				

12	Пациенттер арасында ақпараттық-насихаттық қызметті бастау (мысалы, пациенттерді қол гигиенасы бойынша ақпараттық парақтармен қамтамасыз ету және оқу сабақтарын жоспарлау)				
13	Қол гигиенасын сақтау деңгейінің жоғары болуы үшін немесе белгілі бір медицина қызметкерлерінің, ЕПМ бөлімшелерінің немесе бөлімшелердің қол гигиенасын сақтау деңгейінің жоғары болуын тану үшін осы адамдарды немесе бөлімшелерді марапаттау жөнінде бастамаларды жүзеге асыру мүмкіндігін қарастыру				
14	Мекеменің көрсеткіштері мен жыл сайынғы мақсаттарға қол гигиенасын сақтауды енгізу				
15	Қосымша оқу материалдарын дайындау жоспарын немесе жинақталған қарқын мен мотивацияны сақтау үшін қосымша іс-шараларды ұйымдастыру жоспарын әзірлеу (мысалы, түскі ас кезінде медицина қызметкерлеріне қол гигиенасы мәселелерін талқылауды ұйымдастыру; электронды оқу материалдарын әзірлеу; қол гигиенасы мәселелері бойынша жаңа қызметкерлерді оқыту үшін үйрету жүйесін әзірлеу, “Таза қол өмірді сақтайды” жарнамалық DVD дискісін пайдалану).				